

СУСТРЭЧЫ З РОДНЫМ І БЛІЗКІМ

АДРАСЫ
БЕЛАРУСІ
Ў СВЕЦЕ

Сустрэчы з родным і блізкім : знаёмствы, адкрыцці, дыялогі / уклад. : Наталля Крыцкая ; прадм. Сяргея Кандыбовіча. – Мінск : Звязда, 2017. – 384 с. – (Адрасы Беларусі ў свеце).

У першай кнізе новай серыі “Адрасы Беларусі ў свеце” расказваецца пра старонкі супольнай беларуска-расійскай гісторыі, пра тое, дзе працавалі і жылі ўражэнцы Беларусі, якую ўвагу праяўляюць расіяне да беларускай культуры, да самой Беларусі. Аўтары не толькі выкарыстоўваюць раней вядомыя факты, але і сустракаліся са многімі прязнымі да нашай Айчыны людзьмі. Кніга з’яўляецца добрым пацвярджэннем таго, што лёсы народаў Беларусі і Расіі, культур нашых краін цесна паяднаны і пераплецены. Пра гэта – нарысы і эсэ, гутаркі і развагі, сабраныя пад адной вокладкай.

ЗМЕСТ

Шлях да Беларусі. <i>Сяргей Кандыбовіч</i>	3
МАСКВА	5
<i>Алесь КАРЛЮКЕВІЧ, Адам МАЛЬДЗІС</i>	
Адрасы беларускай літаратуры ў Маскве	7
З Масквою звязана жыццё і творчасць	13
<i>Алесь КАРЛЮКЕВІЧ</i>	
Тэрыторыя памяці: апошнія месцы прытулку.....	22
Ваганькаўскія могілкі.....	22
Новадзявочыя могілкі	26
Галавінскія могілкі	34
Увядзенскія могілкі	37
Данскія могілкі	44
Кутузаўскі праспект, дом 45.....	49
З цвёрдай пазіцыяй	51
...Фестывальная, дом 53.....	55
Вуліца Акадэміка Бакулева, Калінковіч М. М.....	57
Вайну сустрэла ў Зазерцы.....	59
З дваран Магілёўскай губерні.....	62
...Трэба быць салдатам	66
Пах дзяцінства.....	69
Застанецца ў памяці асіпаўчан	72
Ураджэнцы Беларусі ў навуковых установах Масквы	73
Шляхі спавядальныя.....	76
Камерная спявачка з Быхава	83
«Усё ў краю тым сэрцу міла...».....	84
Вытокі — на Беларусі, у Голацку	88
Лейтэнант Загорын — палкоўнік з беларускіх Васілевіч.....	90
Рудзенск зрабіў мяне пісьменнікам.....	92
Ад Бібліі да «Кібернетыкі» Норберта Вінера.....	96
Кнігавыдаўцы Сабашнікавы на Беларусі.....	97
З цікавасцю да Яўгеніі Таратуты	99
<i>Алесь МАРЦІНОВІЧ</i>	
«Друкар кніг, дагэтуль нябачаных» (Іван Фёдараў).....	105
Шчасце — ілюстраваць класіку. (Міхаіл Башылаў)	126
Супернічаючы з Бракагаўзам і Эфронам. (Ігнацій Гранат)	132
САНКТ-ПЕЦЯРБУРГ	137
<i>Алесь МАРЦІНОВІЧ</i>	
Быў рэзідэнтам, стаў дысідэнтам. (Аўрам Весялоўскі).....	139
Вайна і мір віцэ-канцлера. (Пётр Шафіраў)	149

Вока, якім Пётр I усё бачыў. (Павел Ягужынскі).....	166
Дзівосы Кульнева і... гром перамогі.....	181
Жаночы чаравічак з шампанскім	181
Здані, якія вырваліся з завірухі	185
Даеш Фінляндыю!	187
Каханне ў ахвяру арміі	188
Народжаны... у дарозе	189
Самім «святлейшым» заўважаны	190
Тры стравы з адной.....	192
Супраць «карсіканскай пачвары».....	194
Вораг, якога любілі	196
Шабля, усыпаная брыльянтамі.....	198
Першы палонены генерал Напалеона.....	200
Пі, але не балбачы	201
Уцёкі — самае страшнае.....	202
Паміраць, дык салдатам	203
З Сівошына пакрочыў у неўміручасць	203
Каліна — ягада гаючая. (Апалінар Гараўскі)	205
Таямнічая дама. (Ірына Паскевіч)	212
ВАРОНЕЖ	229
<i>Алесь МАРЦІНОВІЧ</i>	
Першы аўтограф Гагарына — яму. (Сямён Косберг)	231
РЭСПУБЛІКА КАЛМЫКІЯ.....	251
<i>Алесь КАРЛЮКЕВІЧ</i>	
«Калмыкам ёсць што расказаць беларусам і ўсяму свету!...».....	253
Беларускія перакладчыкі Міхаіла Ханінава	257
Невядомыя лісты Максіма Танка.....	260
Невядомы пераклад апавядання Васіля Быкава.....	262
КАМЧАЦКІ КРАЙ. КУРЫЛЬСКІЯ АСТРАВЫ	265
<i>Алесь МАРЦІНОВІЧ</i>	
Да Курылаў — шлях нялёгка. (Іван Казырэўскі).....	267
РЭСПУБЛІКА КОМІ	277
<i>Алесь КАРЛЮКЕВІЧ</i>	
«Чужыя вокны ў вокны мне глядзяць...»	280
«Беларусь пакінуць ужо не магла...»	284
МАГАДАНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ	287
<i>Алесь КАРЛЮКЕВІЧ</i>	
Забыты Раман Ляпіч	289

ПЕРМ	293
<i>Алесь КАРЛЮКЕВІЧ</i>	
Альтуці з сям’і полацкага рамесніка.....	295
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛАСЦЬ	297
<i>Алесь КАРЛЮКЕВІЧ</i>	
«Як мала ў нас ідэалістаў...».....	299
РАЗАНЬ	303
<i>Алесь КАРЛЮКЕВІЧ</i>	
Беларускія літаратурныя адрасы ў Расіі. Разань.....	305
РЭСПУБЛІКА САХА-ЯКУЦІЯ	307
<i>Алесь КАРЛЮКЕВІЧ</i>	
Зямляк-літаратар з Якуціі.....	309
Якуція — прытулак беларускага паэта	312
Беларускі адраджэнец з... Якуцка.....	316
<i>Алесь МАРЦІНОВІЧ</i>	
Цяпло паўночнага ззяння. (Адам Каменскі-Длужык)	325
Анной — частка нязведанага. (Тамаш Аўгусціновіч)	335
Ён і мёртвы — наперадзе. (Іван Чэрскі)	344
РЭСПУБЛІКА ТАТАРСТАН	355
<i>Алесь КАРЛЮКЕВІЧ</i>	
У вершах Закі Нуры — поўнагалоссе чалавечых пачуццяў	357
Роберт Мінулін: «Еўразія — унікальная крыніца духоўнасці»	359
РЭСПУБЛІКА ТЫВА	365
<i>Алесь МАРЦІНОВІЧ</i>	
Настаўнік усіх тувінцаў.....	367
УДМУРЦКАЯ РЭСПУБЛІКА	369
<i>Алесь КАРЛЮКЕВІЧ</i>	
Ад вацякоў вытокі... ..	371
Удмурція. Юм’яшур. Беларускі адрас.....	373
Гісторыя аднаго верша	375
ЧАЧЭНСКАЯ РЭСПУБЛІКА.	
РЭСПУБЛІКА ІНГУШЭЦІЯ	377
<i>Алесь КАРЛЮКЕВІЧ</i>	
Героямі былі ўсе.....	379